Que se salvi qui pugui

La meva àvia materna, i en general les àvies que van correspondre a la meva generació, tenien tothora a punt dites i sentències encaminades a centrar les qüestions delicades. En moments difícils, quan algú es planyia de la seva mala sort, la meva àvia deia: "No et queixis. Pensa que sempre n'hi ha un de pitjor". No sé per què, la idea que algú ho passa més malament que nosaltres ens ajuda a mitigar les penes.

Ara mateix, o a tocar de calendari, tot just en sortir (per la porta petita) del problema que un acadèmic tan il.lustre com don Gregorio Salvador volia plantejar a la llengua catalana, topo amb una notícia que em sembla sensacional: el senyor Moshe Saul, director de les emissions en judeoespanyol de l'emissora oficial Kol Israel i responsable de l'única revista que es publica en la llengua esmentada, ha dit que la política de normalització del català practicada pel govern de la Generalitat de Catalunya, pot servir de model i d'exemple per salvar una llengua viva en l'àmbit familiar i cultural, però que no compta amb el suport d'un estat. "La supervivència del judeoespanyol és possible", afirma el senyor Moshe Saul. I afegeix: "Però cal reconèixer que viu el pitjor moment de la seva història".

El judeoespanyol és l'idioma que els jueus expulsats de Castella i Aragó, l'any 1492, han mantingut durant cinc segles. Però ara llangueix, i només hi ha unes 100.000 persones que se'n serveixin habitualment. És evident que es tracta d'un quadre encara més negre que el nostre –que ja és dir– i aquí és on es pot aplicar el pegat que predicaven les àvies. En una traducció feta a corre-cuita, ve a la memòria el refrany castellà que afirma que mal de molts és consol de babaus.

Ara ens caldria un seguiment de la notícia, que se'ns informés amb puntualitat de la sort que corren els nostres plans de normalització aplicats a la conca oriental de la Mediterrània. Als judeoespanyols, potser no els ajudarà prou, però és pràcticament segur que no els posarà pedres a les rodes. Ni patirà acadèmics que se saltin la lingüística a la torera –mai tan ben dit–, ni periodistes que prediquin croades enemigues.

Pere Calders